

RENK KÖRLÜĞÜ

1875 yılında Avrupa birçok insanın ölümüne yol açan bir tren kazası haberi ile altüst oldu. İsveç'in Lagerlund kentinde bir ekspres ile bir marşandiz büyük bir hızla giderken çarpışmış ve içine geçmişlerdi. Uzmanlar uzun süre bu korkunç facianın nedenini anlamadılar. Esrar perdesi tanınmış İsveç'li fizyolojist Holmgren sayesinde kalktı : Holmgren bir mucize sonucu ölümden kurtulmuş makinist'e renkli yün parçaları gösterdi, bunları renk körlüğünü incelemede kullanıyordu. Makinistte renk körlüğü bulunduğu anlaşıldı. Yeşil ışığı kırmızı ışıktan ayırt edemediği için o sırada kırmızı yanan sinyali son hızla geçmiş ve durmamıştı.

Renk körlüğü uzun süredir tanınmaktaydı, fakat ancak bu acıklı kazadan sonra renk körlüğünün ne derece tehlikeli olabileceği anlaşıldı. Lagerlund faciasından yüz yıl kadar önce İngiliz fizikçisi ve kimyacı John Dalton renk körlüğünü keşfetmişti ve bu hastalığa bu nedenle "daltonizm" deniyordu. Bu keşif ve daha sonraki araştırmalar gösterdi ki erkeklerin % 8 - 10'unda doğuştan renk körlüğü vardır, kadınlarda renk körlüğü çok daha nadir olup % 0,5 oranında görülmektedir. Daltonizm'den sonra renk görmedeki diğer eksiklikler de keşfedildi, bunlar bir veya iki rengi görememekten hiç bir rengi göremeyişe kadar değişen ağırlıkta idi, hiçbir renk göremeyenlere nadir rastlanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nde bu konu üzerinde Ulusal Demiryolları Hijyen Enstitüsü renkli görme (kromatik vizyon) laboratuvarlarında ciddi araştırmalar yapılmaktadır. Bu laboratuvarı profesör Efim Rabkine yönetmektedir, Rabkine "renkli görmeyi incelemek için çok renkli levhalar" ile tanınmıştır. Bu levhalar gerek Sovyetler Birliğinde, gerekse diğer ülkelerde çok kullanılmaktadır. Ulaştırma işlerinde çalışanların renk görüşü bu levhalarla saptanır.

Profesör Rabkine şöyle demektedir : "Bu levhaların özelliği şudur : Onlar renk körlüğünün varlığını kanıtlamakla kalmayıp hangi çeşit renk körlüğü olduğunu ve bunun ne derece ağır olduğunu da gösterirler. Bu levhalardan başka renk körlüğünü incelemede kullanılan bir aygıt da

geliştirilmiştir. Bu aygıt gözün her renge karşı duyarlılığını ölçebilir, renk algılamının ne derece olduğunu belirler ve bu konuda diğer araştırmalar yapar.

Bu laboratuvarında geliştirilen bir diğer optik aygıt da normal bir gözde renk körlüğü yapabilmektedir, şöyle ki aygıtın oküler'inden (göze özgü parçası) bakan bir insan, renkleri renk körü bir insan gibi görür ve renk körlüğü üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapabilir. Renk körlüğü olanlara yardım edebilmek için bu şarttır. Bilim adamları renk körlüğü için ne yapmak istiyorlar acaba ?

Bazı renkleri iyi göremeyen ve bununla birlikte otomobil kullanmak isteyen hastalar için profesör Rabkine özel bir ekran keşfetmiştir. Bu ekran otomobil'in içine gözler hizasında yerleştirilir, bu ekrandan trafik ışığına bakan hasta kırmızı, yeşil ve sarı'yı ayırt edebilir. Bu ekran sayesinde renk körlüğü olan binlerce insana ehliyet verilebilmiştir.

Aynı laboratuvar'da hafif renk körlüklerini düzeltmek üzere levhalar geliştirilmiş bulunuyor. Bir levhadan ötekine geçe geçe hastalar yavaş yavaş renk nüanslarını öğrenirler. Bu levhalar aslında renk görüşü normal olanların renkleri daha keskin görmelerini de sağlar. Ressamlar, model desinatörleri ve ulaştırma işçileri bu levhalarla antrenman yaparak meslekî yeteneklerini geliştirirler. Şurası ilginçtir ki tamamen normal insanlarda da zaman zaman renklerle duyarlılık azalır. Uzun süre çalışan göz yorulur ve böyle bir insan bir süre renkleri ayırt edemez. Bu, çok tehlikeli bir durum yaratır, çünkü günümüzde bir çok mesleklerde renklerin tanınması bir zorunluluktur. Sözü geçen laboratuvar bu durumun tedavi edilebileceğini de buldu. Uzun araştırmalar sonucu renkleri ayırt edebilme gücünü arttıran ilaçlar bulundu : singseng (Çin'de kuvvet arttırıcı olarak kullanılan bir bitki kökü), schisandra (Manolya familyasından bir bitki) ve eleuthero-coccus'dan elde edilen bu ilaçlar renk seçme gücünü 2,5 - 5,5 kere arttırlar.

L'UNION SOVIETIQUE'dan
Çeviren : Dr. Selçuk ALSAN